

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 390/2019

21.11.2019. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Биљане Синановић, чланова већа, са саветником Олгицом Козлов, записничарем, у кривичном предмету против окривљеног Владимира Ракића и др, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених Владимира Ракића и АА, адвоката Марина Благојевића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Краљеву К 28/17 од 21.05.2018. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 906/18 од 08.11.2018. године, у седници већа одржаној 21.11.2019. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљених Владимира Ракића и АА, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Краљеву К 28/17 од 21.05.2018. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 906/18 од 08.11.2018. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) и члана 439. тачка 1) и тачка 2) Законика о кривичном поступку, док се у односу на преостале повреду закона **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Краљеву К 28/17 од 21.05.2018. године окривљени Владимир Ракић оглашен је кривим због извршеног продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, описаног у тачки 1. и тачки 2. изреке пресуде, и осуђен на казну затвора у трајању од четири године, а окривљени АА је оглашен кривим због извршеног кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у помагању из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика описаног у тачки 1. изреке пресуде и осуђен на казну затвора у трајању од једне године. Окривљенима је изречена мера безбедности - забрана вршења позива, делатности и дужности, те им је забрањено вршење свих дужности везаних за управљање и располагање имовином у привредним друштвима и то окривљеном Владимиру Ракићу у трајању од три године, а окривљеном АА у року од једне године, по правноснажности пресуде, с тим да се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у време трајања изречене мере. Од окривљеног

Владимира Ракића одузета је имовинска корист прибављена кривичним делом те је обавезан да утврђени износ од 5.001.329,44 динара плати у буџет Републике Србије, у року од 15 дана, по правноснажности пресуде. Имовинска корист прибављена кривичним делом је одузета од ББ и др који су обавезани да означене износе новца плате у буџет Републике Србије у року од 15 дана, по правноснажности пресуде док је оштећено предузеће ДОО „ВВ“ ..., упућено на парницу ради остварења имовинскоправног захтева. Окривљени су обавезани да суду накнаде трошкове кривичног поступка и паушала.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 906/18 од 08.11.2018. године одбијене су, као неосноване, жалбе Вишег јавног тужиоца у Краљеву, заједничких бранилаца окривљених Владимира Ракића и АА и пуномоћника оштећеног ДОО „ВВ“ ... и потврђена пресуда Вишег суда у Краљеву К 28/17 од 21.05.2018. године.

Против наведених правноснажних пресуда, бранилац окривљених Владимира Ракића и АА, адвокат Марин Благојевић, поднео је захтев за заштиту законитости, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП све у вези са одредбом члана 485. став 4. ЗКП, уз предлог Врховном касационом суду да усвоји поднети захтев те да побијане пресуде преиначи тако што ће окривљене ослободити од оптужбе или да исте укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Поднетим захтевом браниоца окривљеног се побијане правноснажне пресуде најпре побијају због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, уз образложење да је првостепени суд извршио чињеничне интервенције додајући у изреку битне елементе кривичног дела којих у оптужном акту није било и то уношењем речи: „... у дужини од 105 км, од којих је свега 30 км било потребно посипати мешавином соли и ризле, за шта је било потребно свега 52,50 тона соли...“, чиме је по ставу одбране оптужба прекорачена.

Врховни касациони суд изнете наводе оцењује као неосноване. Оптужни акт - оптужница Вишег јавног тужиоца у Косовској Митровици Кт 5/11 од 15.08.2012. године, коју је преузео и заступао Виши јавни тужилац у Краљеву под бројем Кт 11/14 од 06.03.2014. године је поднесцима, од 03.06.2016. и 08.01.2018. године, измењена. Цитирани део, из изреке првостепене пресуде, на који указује одбрана, је окривљеном Владану Ракићу (и АА) стављен на терет писаним поднеском - измењеном оптужницом Вишег јавног тужиоца у Краљеву Кт 11/14 од 08.01.2018. године (на страни 2. у тачки 1. у 13, 14 и 15 реду) управо на идентичан начин, како је то наведено и у изреци првостепене пресуде. Како између диспозитива оптужног акта - оптужнице и изреке првостепене пресуде, у

оспореном делу, постоји потпуна сагласност, Врховни касациони суд налази да побијане правноснажне пресуде нису донете уз прекорачење оптужбе, те је супротно указивање одбране на учињену битну повреду кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, оцењено као неосновано.

Захтевом браниоца окривљених, адвоката Марина Благојевића, се указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводима да су окривљени гоњени и осуђени за дело које није кривично дело. Одбрана налази да су у оптужници недостајали прописани битни законски елементи кривичног дела и то - противправност, наводно, стечене имовинске користи, у смислу одредбе члана 234. КЗ, која као последицу предвиђа искључиво „противправну“ имовинску корист, а не „какву“ имовинску корист, како то стоји у предметној оптужници, због чега, по ставу одбране, није било основа за доношење осуђујуће пресуде уз примену одредбе члана 234. КЗ. Затим, изреком првостепене пресуде није утврђено својство окривљених као и конкретан опис, у закону алтернативно прописаних, радњи извршења кривичног дела, без којих утврђене радње окривљених не могу бити оцењене као кривично дело.

Врховни касациони суд изнете наводе оцењује као неосноване. Из чињеничног описа радњи извршења кривичног дела наведеног у почетном, уопштеном, делу изреке првостепене пресуде, произлази да су окривљени Владимир Ракић и АА: „у временском периоду од новембра 2004. до 07. јуна 2010. године, у Општини ..., у ... и на подручју ..., свесни својих дела и њихове забрањености, чије су извршење хтели, као одговорна лица искоришћавањем својих положаја и прекорачењем граница својих овлашћења: окривљени Владимир Ракић у својству **директора** ДОО „ВВ“ ... прибавио себи и другим физичким лицима **противправну имовинску корист** чији износ прелази 1.500.000,00 динара, а окривљени АА у својству **техничког директора** ДОО „ВВ“ умишљајно помогао окривљеном Владимиру Ракићу да искоришћавањем положаја одговорног лица у предузећу себи прибави **противправну имовинску корист у износу који прелази 1.500.000,00 динара**, на који начин је окривљени Владимир Ракић себи и другим физичким лицима прибавио **имовинску корист у укупном износу од 13.650.746,29 динара**.“

Врховни касациони суд налази да, из напред изнетог, произлази да су изреком првостепене пресуде радње окривљених описане и означене у складу са законом, јер члан 234. став 1. КЗ - за основни облик - прописује „противправну имовинску корист“ као обележје кривичног дела, док члан 234. став 3. КЗ - за квалификовани облик - као обележје кривичног дела прописује „имовинску корист“.

Из даљег описа радњи извршења датог у тачкама 1 и 2 под а) и б) произлази конкретан, детаљан и хронолошки чињенични опис радњи извршења предметних кривичних дела за које су окривљени Владимир Ракић и АА оглашени кривим, из кога произлазе сва битна бележја кривичних дела за која су оглашени кривим како објективна која се односе на радње извршења окривљених тако и субјективна која се односе на урачунљивост и умишљај окривљених Владимира Ракића и АА, везано за продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика у односу на окривљеног Владимира Ракића и кривично дело

злоупотреба положаја одговорног лица у помагању из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика у односу на окривљеног АА.

Као неоснован, овај суд, оцењује и навод браниоца да у радњама окривљеног АА нема помагања, јер не може бити помагања у радњама предузетим у априлу 2005. године, радњама које следе пет месеци након радњи извршења кривичног дела предузетих од стране окривљеног Владимира Ракића - у новембру 2004. године, с`обзиром на то да су предметна кривична дела извршена у временском периоду од новембра 2004. до 07. јула 2010. године, а не како то одбрана налази доношењем закључака након сопствене оцене изведених доказа.

Одредбом члана 16. КЗ је регулисано време извршење кривичног дела, па се тако сматра да је кривично дело извршено у време када је предузета радња његовог извршења, без обзира када је настала последица кривичног дела, а у конкретном случају последица је настала 07.06.2010. године.

Из списка предмета произлази да је окривљени АА предметну лажну потврду издао 25.04.2005. године, након чега је окривљени Владимир Ракић на основу пресуде Привредног суда у Краљеву П 431/10 од 17.03.2010. године и решења о извршењу И 228/10 од 24.05.2010. године наплатио износ од 3.944.867,64 динара и тако у истом износу прибавио имовинску корист. На описани начин (стварањем услова за извршење кривичног дела) окривљени АА је помогао окривљеном Владимиру Ракићу да изврши кривично дело, при чему је неспорно постојање умишљаја на страни окривљеног АА, да учини кривично дело.

Дакле, Врховни касациони суд налази да побијане правноснажне пресуде нису донете уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, из ког разлога су супротни наводи у поднетом захтеву браниоца окривљених оцењени као неосновани.

На повреду кривичног закона, одредбу члана 439. тачка 2) ЗКП у вези са чланом 5. КЗ се, захтевом браниоца окривљених се указује наводима („ако се узме у обзир да је окривљени Владимир Ракић радњу извршења предузео 2004. године, а окривљени АА радњу помагања у априлу 2005. године“), да је суд опис дела из оптужнице погрешно правно квалификован као кривично дело из члана 234. Кривичног законика који није важио у време наводног извршења кривичних дела, нити је блажи за окривљене, па је требало применити раније важећи закон одредбу члана 242. Кривичног закона Републике Србије заједно са Основним кривичним законом који се примењивао до 31.12.2005. године, као најблажи закон по окривљене.

Врховни касациони суд је и ове наводе у поднетом захтеву оценио као неосноване из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да су предметна кривична дела извршена у периоду од новембра 2004. до 07. јуна 2010. године, када је пре свега важио члан 242. став 1. до 4. Кривичног закона Републике Србије („Службени гласник СР Србије“, број 26/77 ... 21/90 и „Службени гласник Републике Србије“, број 16/90 ... 67/2003) који је у ставу 3. за квалификовани облик злоупотребе службеног

положаја прописивао казну затвора од најмање три године (што значи да је за ово кривично дело као максимална казна затвора прописана казна затвора у трајању од 15 година, у смислу члана 38. став 1. Основног кривичног закона („Службени лист СФРЈ“, број 44/76 ... 54/90 и „Службени лист СРЈ“ број 35/92 ... 61/01 и „Службени гласник РС“, број 39/03).

Измењеном оптужницом Вишег јавног тужиоца у Краљеву Кт 11/14 од 08.01.2018. године окривљенима је на терет стављено извршење кривичних дела и то: окривљеном Владимиру Ракићу продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ а окривљеном АА продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица помагањем из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. и члана 61. КЗ.

Правноснажним побијаним одлукама окривљени су оглашени кривим и то Владимир Ракић због извршеног продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ а окривљени АА због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у помагању из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. КЗ („Службени гласник РС“, број 121/12).

Код несумњиве чињенице да је кривични закон више пута измењен, у погледу противправних радњи које су извршили окривљени, од времена извршења дела па до времена пресуђења, као и чињенице да инкриминисане радње задржавају правни континуитет (како је наведено у детаљним разложима првостепене пресуде на странама 88 и 89) са правном квалификацијом кривичног дела најпре као кривично дело „злоупотреба службеног положаја“ како је то прописано у време извршења кривичног дела и како је то наведено у првобитној оптужници Вишег јавног тужиоца у Косовској Митровици Кт 5/11 од 15.08.2012. године, а затим као „злоупотреба положаја одговорног лица“ како је то измењено законом и оптужницом јавног тужиоца, Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови применили управо најблажи закон по окривљене што је, у конкретном случају, цењено како имајући у виду законска обележја кривичног дела тако и прописану казну за иста кривична дела.

Наиме, чланом 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/12) за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица, у квалификованом облику прописана је казна затвора у трајању од две до 10 година, што је свакако најблажи закон, у конкретном случају.

Дакле, Врховни касациони суд налази да побијане правноснажне пресуде нису донете уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези са одредбом члана 5. КЗ, те да су супротни наводи у захтеву браниоца окривљених неосновани.

Поднетим захтевом бранилаца окривљених, адвоката Марина Благојевића се такође, указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, али уз образложење „да изрека предметне оптужнице и побијане пресуде не садржи нарочито својство извршиоца окривљеног АА, односно изрека не садржи опис помагања у конкретном случају“, „да се не зна ни по садржају изреке ни по

садржају образложења побијане пресуде када је дело извршено, на који начин, где, ко га је извршио, да ли је дело противправно и због чега, а најважније да ли је то дело окривљеног Владимира Ракића...“, чиме се суштински указује на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и 483. став 2. тачка 2) ЗКП.

У поднетом захтеву се као неприхватљиво означава то што је у новчани износ, који представља последицу кривичног дела, уврштен и износ на име законске затезне камате, трошкова парничног и извршног поступка и др. чиме се указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање односно одредбу члана 440. ЗКП.

Како повреде одредаба члана 438. став 1. тачка 11) и члана 483. став 2. тачка 2) ЗКП, те члана 440. ЗКП, у смислу члана 485. став 4. у вези става 1. ЗКП, не представљају законске разлоге за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљеног преко браниоца, то је захтев у наведеном делу одбачен као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредаба члана 30. став 1. Закона о уређењу судова, те применом члана 491. став 1. ЗКП, и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник,
Олгица Козлов, с.р.

Председник већа-судија,
Бата Цветковић, с.р,

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић